

Доронін О. Д., ОДУВС

ЗАВДАННЯ І МОЖЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ПРОВЕДЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

У статті розглянуте питання демократичних виборів, як єдиного можливого шляху демократизації суспільного життя, визначення напрямків поліпшення рішень соціальних і економічних проблем в Україні. Зменшення загрози від штучно створених лідерів, які сумнівно впливають на реалізацію нормативних та законодавчих документів держави, просування інтересів народу та країни в цілому.

Актуальність статті обґрунтована тим, що протягом періоду проведення демократичних виборів в Україні за період її незалежності соціальні проблеми настільки загострилися, що необхідність цілеспрямованих дій на державному рівні для зняття соціальної та економічної напруженості одержала беззастережне визнання всіх політиків в тому числі й опозиційних сил, депутатів мажоритарників, суспільства (та міжнародних політичних діячів). Матеріальна та соціальна нестабільність, низький життєвий рівень, відсутність впевненості у майбутньому населення і неспроможність держави забезпечити необхідний рівень життя для громадян – це основні глибокі розчарування українського народу, який покладав на реформи великі надії та очікування від них на поліпшення свого життєвого рівня.

Метою статті є спроба визначити можливі шляхи поліпшення політичної ситуації і, як наслідок цього рішення соціальних та економічних проблем в Україні. Забезпечення демократичних виборів покаже населенню, що влада і держава є стабільною і не має опозиційних та інших штучно створених лідерів, крім тих, що обрані народом України.

В результати політичної реклами можливо зробити висновки, що всі депутати – виборці займаються збором негативної інформації, один на одного, що становить під сумніви успіх реалізації нормативних, законодавчих документів прийнятих державою.

Політичні програми, які надають депутати суспільство розцінює як казку, передвиборчі обіцянки, які навряд будуть здійсненні. Це в свою чергу негативно впливає на рівень довіри населення до державної влади.

Згідно даних соціологів кожен 7-й українець не збирався йти на вибори, бо вважає, що це нічого не вирішить, всі рішення прийняті і вибори не будуть прозорі та легітимні.

Вся політична реклама обіцяє покращення, стабільний повільний розвиток, це так, якщо за стабільність прийняти постійну стабільну невпевненість в завтрашньому дні, стабільне здешевлення національної валюти, стабільно зростаюча жорсткість фіскальної функції, стабільно низькі міжнародні рейтинги по всім вагомим оцінкам та показникам, стабільне погіршення відносин з найближчими сусідами, незмінно стабільна, одну із самих низьких в Європі, тривалість життя.

Взагалі, якщо хоча би на мить замислитись над тим що написано на рекламних площах стає дуже сумно, адже народні обранці повинні відображати інтереси виборців, народу та держави в цілому. А виборцям потрібно не так вже і багато:

- Припинити на кожному кроці платити хабарі чиновникам
- Отримати можливість спокійно розвивати свої бізнеси, не фінансуючи своїми коштами неефективно працюючий державний бюрократичний апарат, тим більш, що розвиток малого бізнесу йде на користь економічному розвитку держави та її політично-соціальної сфери.
- Побачити майбутнє для своїх дітей в своїй державі.
- Отримати доступ до сучасної медичної допомоги, мати соціальні гарантії, в тому числі і в політичній сфері.

На мою думку на даному етапі переплутані причини наслідкові зв'язки. Змінення ситуації залежить не від того яку партію ми обрали, а обраною повинна бути та партія, цілі якої найближчі до сподівань та потреб електорату. І обирати повинен народ.

Висновок простий, наші політичні «лідери», при розробці своїх виборчих програм, ставили перед собою ціль не втягнути виборців для підтримки реально необхідних змін і покращень, а надати маніпулятивний вплив на схильну до цього частину електорату. С точки зору збільшення ймовірності отримання короткострокового результату, можливо ця тактика виправдана, але якщо припустити, що ціль компанії втягнути електорат, залучити прихильників, котрі виявивши довіру, в подальшому стануть опорою для реалізації стратегічних змін, то інструментарій обрали явно не вірний.

Всі забули, що в нашій країні, втім, як і в будь-який іншій, влада має ціль свого існування – забезпечення щасливого життя населення. Що ж входить в поняття щасливого життя? Набір визначень може бути нескінченним, але я впевнений, що у першій десятці будуть наступні:

- Безпека;
- Впевненість у завтрашньому дні;

- Здоров'я;
- Доступна освіта;
- Можливість займатись улюбленим ділом, працею;
- Комфортне житло;
- Достатній дохід;
- Можливість саморозвитку і самореалізації;
- Розуміння своєї важливості для оточуючих;
- Духовний розвиток і самовдосконалення.

Звичайно, можливі варіанти, скільки людей стільки й думок, але я вважаю, що всі їх визначення будуть близькі між собою, і наданні вище складові будуть присутні. У світі є рейтинг, який визначає по безлічі параметрів рівень щастя в країні. Оцінюються як вищевказані параметри, так і стан розвитку економіки, рівень злочинності, політичного розвитку, довіри, соціальна безпека громадян, екології та багато іншого. Україна опинилась майже у кінці списку країн, на 91-му місці.

Це підтверджують й результати соціологічного опитування, яке проводилось Київським міжнародним інститутом соціології в період з 2001 до 2012 рр. Це опитування показало, що рівень щастя зменшився у період 2011-2012 років. В 2011 році цей рівень був – 63 %, а вже у 2012 – 53 %.

Згідно з цими ж дослідженнями, рівень щастя пов'язаний з рівнем фінансового стану – чим краще фінансове положення, тим щасливіше людина. Також одним з факторів, який впливає на рівень щастя є освіта. Опитування показало, що у людей з високим рівнем освіти, рівень щастя більший. Однак ці два основних фактора які впливають на рівень щастя в країні є основними складниками її соціально – політичного розвитку та гарантій її народу.

Що ж пропонують наші народні обранці, що допоможе нам жити щасливіше, поліпшити соціально-політичну та економічну ситуацію в країні і як вони це будуть робити із їх реклами не зрозуміло, адже ж цей процес потребує не тільки продуманих політичних та економічних змін, реформ, але і їх реалізацію, чітке та правильне виконання нормативних і законодавчих документів, а на даному етапі все це дуже сумнівно, враховуючи ситуацію в країні в цілому, а зокрема виборчий процес, як до виборів так і після них. Тут ми бачимо тільки боротьбу за владу, яка підкріплюється лише власними мотивами обранців, а не тим, що вони бажають покращення ситуації в Україні для народу.

Необхідна не абстрактна, а конкретна програма для поліпшення нашого майбутнього, основу на наступних принципах:

- Основне завдання державної влади – це обслуговування і забезпечення населення. Надання послуг і виробництво товарів, котрі

затребувані населенням. Забезпечення розвитку малого бізнесу, як важливої основи розвитку економіки та доходу населення. Не захист інтересів олігархів, не створення виняткових умов для меншості, а надання послуг і виробництво товарів для населення. Держава повинна тратити гроші, яке вона заробляє, а не віднімати їх у підприємців. Будь яке державне підприємство при правильному сучасному управлінні, має величезні конкурентні переваги, котрі дозволяють йому бути прибутковим.

- Дерегулювання економіки, тільки припинення фіскального і чиновницького тиску здатне задати економії такі темпи розвитку, які не снилися Китаю в самі кращі роки. Аналог НЕПу зараз може стати єдиними дієвими ліками в умовах триваючої загальної економічної кризи. Сьогодні, нажаль, відбувається навпаки. Уряду необхідно все більше коштів, фіскальний тиск посилюється, корупційний податок стає дедалі більший, можливості у бізнесу – все менше, і як наслідок погіршення ситуації в країні.

- Зрощення податкової системи. Введення податку з обороту, диференційованого по галузям. Наскільки б спростився бухгалтерський облік, зменшилась численність хабарників, порушень та помилок, все було б прозоро і зрозуміло.

- Відміна або значне зменшення податків на заробітну платню, все можливо врахувати в обігових податках. Навіщо спочатку віднімати гроші, а потім повертати їх крізь сумнівні соціальні програми і національні проекти. Зростуть офіційні доходи населення, і як слідство довіра владі і впевненість в майбутньому.

- Впровадження програми «Електронний уряд», приклади цього є і в Україні. Відразу відпадуть багато вузьких міщ де можна чиновникам брати хабарі. Естонія, Грузія, Швеція вже впровадили цю систему. Вся необхідна інформація доступна, формальності алгоритмовані і закладені у програму. Отримання довідок, дозволів, уточнень, будь яких документів реалізується через прості інтерфейси з домашнього комп'ютера або громадського терміналу.

Виходячи з цього можливо зазначити, що в першу чергу необхідно змінювати відношення «влад-народ» і вибори прозорі та демократичні це перший крок щоб змінити ці відносини на краще. При владі знаходяться одиниці, а керують вони десятками мільйонів простих людей, тому народ і влада повинні бути єдині, також єдині між собою повинні бути люди, які прийшли до влади. Питання який правильний повинен бути механізм відносин між ними досліджувався людством багато років, конституція, незалежні суди, профспілки, що повинно бути соціальною угодою між владою і народом, що повинно

забезпечувати рівновагу прав та обов'язків між ними, що повинно виступати гарантією здійснення передвиборчих програм и обіцянок. І вони не повинні змінюватися в залежності від необхідності нового правління, незалежні суди, профспілки повинно бути реальністю, а не чимось аморфним.

У влади є багато важелів, котрі вона може використовувати для впливу на народ, соціальну і політичну обстановку – міліція, прокуратура, податкова служба, а що є у народу для того щоб впливати, цих важелів дуже мало і один з них, і практично єдиний, це демократичні вибори, котрі влада не повинна змінювати під себе.

На мою думку один із важелів впливу на виконання норм і законодавчих актів, зниження корупції в державних органах – це гідна заробітна платня, соціальні гарантії з одного боку і покарання за порушення цього, за корупційні дії, за хабарі та фальсифікації.

Права народу повинні бути захищені соціальним договором між владою і народом, це підвищить рівень довіри в справедливую і демократичную державу, знизить напругу в суспільстві, як з боку народу, так і з боку інших держав, також, як слідство – це дасть можливість стабільного економічного розвитку в країні. Тільки в такому випадку зможуть працювати реформи, підніматися економіка, стабілізуватися соціально – політична обстановка в Україні.

Можливо надати багато визначень для сучасних форм демократії, глибоких та дуже логічних, але на практиці ми бачимо, що вони не знаходять прояви у нашому реальному повсякденному житті, в тому числі і в політичному устрої нашої держави.

За роки незалежності українська бюрократія під гаслом поділу і незалежності, виконавчої, судової та законодавчої влади, спочатку вивели з під контролю суспільства, роз'єднали владу та народ, а потім віддали владу в оренду олігархічним кланам. В процесі цього на зміну одних олігархів приходять інші, які переслідують ціль повернути капітал, котрий вони вклали на шляху до влади, а іноді і взяти реванш за свої попередні поразки. Для цього вони втручаються в процес виборів, їм потрібні політичні партії та блоки, які будуть представляти їх інтереси, але під гаслом «все для країни і народу». Вони не мають мети просувати інтереси народу та країни в цілому, розвивати демократію, поліпшувати соціально – політичну та економічні процеси, та рівень життя в Україні.

Так видіння «Freedom House» оповістило результати дослідження демократії в різних країнах світу. В доповіді розглядається розвиток демократії в Центральній і Східній Європі, на Балканах ті декількох країнах колишнього Радянського Союзу. Основними критеріями для

«Freedom House» є виборчий процес, цивільне суспільство, незалежні засоби масової інформації, місцеві та національні демократичні управління, судова система, корупція. В доповіді, на основі досліджень відзначено падіння демократії в Україні особливо за 2011-2012 роки, також в Албанії, Угорщині, Косово та Болгарії. Також відповідно докладу в Україні спостерігається найбільше падіння демократії з усіх країн Центральної та Східної Європи (наступна країна це Угорщина), негативні тенденції, які спостерігаються в Україні викликають серйозні питання з приводу стійкості і розвитку демократії, здійснення реформ та свобод в нашому суспільстві, і ця тенденція погіршується протягом останніх десяти років, і стала ще гірша у період мирової кризи. [1]

При умовах існування будь якої держави, за будь якої політичної системи, люди плекають надію на таку державну політику, котра надасть їм більш прав, економічного процвітання, забезпечить розвиток особистості, конституційні права та свободи.

Можливо розглянути зв'язок між стабільністю як важливою і основною якістю політичного режиму та демократії, як форми управління, котрі в сучасному суспільстві взаємопов'язані. Потрібно зазначити, що такий засіб керування повинен надати більше свободи, процвітання, впевненості у тому, що політика і влада будуть відповідати інтересам широких верств населення. Як це впливати в реальному житті нашого повсякдення? А необхідна суспільна злагода, рішення які були б вигідні як народу так і владі по найбільш важливим питанням суспільної взаємодії, ефективне керування, рівновага між суб'єктами політики, бажаннями, потребами та сподіваннями народу.

Для розвитку демократії вкрай необхідна більш-менш стабільна державна, структура, національні пріоритети в державній політиці, політичні дії та їх реальне втілення повинно бути оптимальним. Внутрішня політична нестабільність є загроза для вже сформованих умов для розвитку демократії в країні, що на даному етапі ще трансформується. В зв'язку з цим треба зазначити ствердження російського дослідника Шаброва О. Ф., що існує один ефективний засіб рішення цієї проблеми: розширення самостійності підсистем в межах життєдіяльності системи в цілому. Для політичної системи це означає послаблення диктату зверху, розвиток регіонального та місцевого самоврядування, демократизації управління, посилення соціального зворотного зв'язку на всіх рівнях [2, с. 122]. Це ефективно відобразиться в процесах державотворення різноманітності суспільних інтересів. Така модель є найбільш оптимальною, але постійне порушення умов гри між елітами, невизначеність діяльності політичних інститутів, зумовлює

картину ми бачимо на даний момент, не легітимність політичної влади, і як слідство підрив політичної системи взагалі. Умови гри між елітами повинні бути прозорими, а також визнання результатів виборів усіма політичними акторами, а головним має бути включення принципу політичної відповідальності у процедуру діяльності.

Перелік основних складових, що допоможуть Україні створити внутрішньополітичну стабільність та демократичний вибір, і він не такий вже занадто складний та осяжний:

- Публічні обговорення актуальних проблем суспільства;
- Збереження між суб'єктами політики культурного поля;
- Суспільна рівновага, не залежна від влади чи олігархів;
- Підзвітність влади, а також її відповідальність за свої дії.

А що ми бачимо на сучасному етапі – те, що схема за якою відбувається модернізація в Україні перекручена. Потреба до реформ не підкріплена реальними діями та готовністю до змін, успіх демократичних трансформацій залежить не від цілей та побажань політичної еліти, він обумовлений вибором такого шляху, котрий мав би опору у громадянському суспільстві. Адже ж демократизація політичного життя стає все актуальнішою для українського суспільства, вона продиктована необхідними змінами не тільки у країні, а й на світовій політичній арені.

На даному етапі не можливо не погодитись з українським політологом О. Киндратець, яка же у 2005 році писала про наявність багатопольосного конфлікту між групами інтересів всередині української політичної еліти, а також між політичною елітою та народом. Вона зазначила, що політично система в Україні у кінці 2004 року знаходилась в стані крайньої нестабільності, біфуркації, коли здійснюється вибір моделі і напрямку подальшого соціального розвитку [3, с. 61]. І зараз ми бачимо, що боротьба різноманітних соціально – політичних сил, на жаль не закінчена і зараз, а в передвиборчій гонці ті після виборів ще й стала більш гострою, набула деструктивних тенденцій, що потребує більш конструктивних дій по подоланню внутрішньополітичної нестабільності, необхідності вирішати проблеми соціальної злагоди. Для незворотності демократичного вибору необхідні інституційні зміни, це не повинно буди по принципу політичної діяльності «переможець отримує все», яким воліють українські політичні актори загрозливим ще може стати те, що ці групи можуть маніпулювати суспільною свідомістю різними шляхами (наприклад знов вивести народ на вулиці), щоб забезпечити собі підтримку, побороти інші свої групи-суперниці (як приклад, опозиція вивела громадян під стіни ЦВК).

Так хочу зазначити те, що актуальність вивчення факторів попередження загроз для демократичного вибору в Україні дуже велика, тому що в умовах кризи, коли відсутній соціальний порядок, а ціна політичних і соціальних конфліктів збільшується, можливо очікувати непередбачуваних наслідків.

Бібліографічний список

1. «Freedom House»: Ситуация с демократией в Украине ставит под сомнение ее членство в ЕС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uainfo.censor.net.ua/news/16188-freedom-house-situaciya-s-demokratiiy-v-ukraine-stavit-pod-sommenie-ee-chlenstvo-v-es.html>
2. Шабров О. Ф. Політична система: демократія і управління суспільством / О. Ф. Шабров // Держава і право. – 1994 – № 5 – С. 116 – 125.
3. Кіндратець О. Політичні зміни і політична стабільність / О. Кіндратець // Політичний менеджмент. – 2005. – № 2. – С. 55 – 67.

В статье рассмотрен вопрос демократических выборов, как единственного возможного пути демократизации общественной жизни, определения направлений улучшения решений социальных и экономических проблем в Украине, уменьшения угрозы от искусственно созданных лидеров, сомнительно влияющих на реализацию нормативных и законодательных документов государства, продвижение интересов народа и страны в целом.

In the article the question of democratic elections as the only possible way of democratization of public life, identifying improvement areas to address social and economic problems in Ukraine, reduce the threat of man-made leaders, questionable impact on regulatory and legislative documents state, promoting the interests of the people and the country as a whole.

Стаття надійшла до редколегії 12.11.2012

УДК 321:316.483(470:470.62/67)

Бондар О. М., НУ «ОЮА»

ДЕЯКІ КОНФЛІКТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДІЙ РОСІЙСЬКОЇ ВЛАДИ НА ПІВНІЧНОМУ КАВКАЗІ

Стаття присвячена розгляду конфліктних ситуацій на Північному Кавказі та дій російської влади з вирішення проблемних питань у політичній, економічній, релігійній, етнічній, правовій та військовій сферах в даному регіоні.